

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos & Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LXIII. Deum, & Magistratum ciuilem ad vindictam, peccatores autem ad pœnitentiam, ipsâ multitudine, & magnitudine bella merentium, eorumq[ue] præcipuè, quæ venefici, & veneficorum imitato res ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

atque in intimo pectore sunt dæmonum cultores, eiusq; in omni scelerum genere administri, & iurati hostes humani generis, quos publicæ leges molli brachio persequuntur; mirum non est, manum Domini grauem super nos esse. Si regum, aut Principum quispiam vel verbo lædat maiestatem, parata sunt exquisita supplicia, documenta vndique congeruntur: cum verò à Deo receditur, cum dæmoni sacrificia offeruntur; cum Satanas in throno æternæ maiestatis collocatur, negligitur Deo illata iniuria; dæmonibus præstita obsequia pro nihilo habentur. Neque magistratus tantùm ciuili hinc conuiuet, sed multi etiam concionatores obmutescunt; vel quia de hoc hominum genere emendando desperant; vel quia sibi à magis ipsis timent; quasi orcus potentior sit cælo; aut non inuenti sint etiam in hac classe peccatores pœnitentes: quales vel ego indignus concionator, & ipse peccator complures expertus sum, vel vnica historia sequenti recitata.

C A P V T LXIII.

Deum, & Magistratum ciuilem ad vindictam, peccatores autem ad pœnitentiam, ipsa multitudine & magnitudine bella merentium, eorumq; præcipuè, qua venefici & veneficorum imitatores perpetrant, prouocari.

Scripsit aliquando ad D. Augustinum Victorianus presbyter, & rogauit illum, vt librum componeret, quo multis grauib; malis pressos Christianos consolaretur; cui D. Augustinus in hunc modum rescripsit. *Littera tue impleuerunt grandi dolore cor nostrum, quibus petisti, vt prolixo opere aliqua responderem, cum talibus malis magis prolixus gemitus & fletus, quam libri debeantur. Totus quippe mundus tantis affligitur cladibus, vt panè pars nulla terrarum sit, vbi non talia, qualia scripsisti, committantur, atque plangantur. Nam ante paruum tempus, etiam in illis solitudinibus Egypti, vbi monasteria separata ab omni strepitu, quasi secunda degebant, à barbaris interfecti sunt fratres. Iam verò qua modò in Italia sinibus, qua in Gallia nefarie perpetrantur, etiam vos latere non arbitror. De Hispanis quoque, tot Pronincijs, qua ab his malis dicebantur intacta, ceperunt iam talia nuntiari. Sed longè immut*

I.

S. Augustin
epist. 122.

Ecce

Ecce in regione nostra Hipponensi, quoniam eam barbari non attigerunt, Clericorum Donatistarum, & Circumcellionum latrocinia sic vastant Ecclesias, ut barbarorum fortasse facta mitiora sint. Quis enim barbarus excogitare potuit, quod isti, ut in oculos Clericorum nostrorum calcem & acetum mitterent, quorum membra etiam cetera plagis horrendis, vulneribusq; sauciarunt? Depradantur etiam domos aliquae & incendunt; fructus aridos diripiunt, humidos fundunt, & talia ceteris communicando multos etiam rebaptizari compellunt. Prædie quàm ista ad te dictarem, ex uno loco per huiusmodi terrores, quadraginta & octo animæ mihi rebaptizata nuntiatae sunt. Plangenda hæc sunt, miranda; exclamandum ad Deum, ut non secundum merita nostra, sed secundum misericordiam suam à tantis malis liberet nos. Nam quid vrique sperandum fuit generi humano, cum hæc & in Prophetis, & in Evangelio tantò ante predicta sint? Non itaque debemus tam nobis ipsis esse contrarij, ut credamus, quando leguntur, & queramur, quando complentur. & paulò infra: Proinde etiam charissime, illis, quorum verba dicis te perferre non posse, quoniam dicunt: si nos peccatores meruimus, quare & serui Dei barbarorum serui operempti sunt, & ancilla Dei captiva ducta sunt? humiliter, & veraciter, & piè responde: Quanta libet etiam iustitiam seruemus, quanta libet Domino obedientiam exhibeamus, numquid meliores esse possumus illis tribus viris, qui in caminum ignis ardentis, pro conseruanda lege Dei proiecti sunt? & tamen lege, quid illis dicat Azarias unus ex tribus, qui aperiens os suum in medio ignis dixit: Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum, & laudabile, & gloriosum nomen tuum in secula; quoniam iustus es in omnibus, quæ fecisti nobis, & omnia opera tua vera, & recta via tua, & omnia iudicia tua veritas, & iudicia veritatis fecisti per omnia, quæ intulisti nobis, & ciuitati sanctæ patrum nostrorum Hierusalem. Quoniam in veritate, & iudicio intulisti nobis omnia hæc propter peccata nostra, quoniam peccauimus, & legi tuæ non paruimus, & mandatis tuis non obediuimus, ut bene nobis esset: & omnia, quæ intulisti nobis, iudicio vero intulisti, & tradidisti nos in manus iniquorum inimicissimorum transfugarum, & regi iniusto, & pessimo, vltra vniuersam terram. Et nunc non est ut possimus aperire os. Verè confusio & opprobrium facti sumus seruis tuis, & eis qui te colunt. Hæc Augustinus.

Si ergo tres illi Sancti, in fornace positi, agnouerunt, sibi iuste infligi pœnas à tyranno iniusto, cur id non agnoscerent, vel civilium legum iudicio sententiaque rogo digni maiores illi peccatores? Immo etiam minoribus culpis obstricti iustissimam Deo causam dant, vt Ecclesiam premi sinat, hostique semper magis ac magis frænum laxet. *Quis enim nostrum est sine peccato?* Sed illi maxime cogunt Deum ad vltionem, qui maxima quæque scelera non vlciscuntur, cum id facere eos ratio, lex, officium iubeat. Plectuntur, quia non plectunt. Corriguntur, vt corrigant. Ac, ne ob ignorantiam se excusare possint, ipsa flagitiorum immanitate admonentur. Equus aratrum non trahens, scutica agitur; subsistit iustitiæ minister, neque procedit ad processus faciendos, tamquam nihil videat, nihil audiat, aut quasi manus pedesq; habeat ligatos, & non flagelletur? Merito autem eum sæpe illi ipsi puniunt, qui puniendi essent; vt socordia redeat in authorem; qui proinde indulgentia sua & reo, & Reip. & sibi ipsi nocet. Reo, quem perire sinit, dum non emendat, Reip. in qua & malum & iram Dei relinquit: sibi, quia non raro veneficijs læditur, atque adeo id ipsum malum patitur, seque reum facit conuiuendo. *Non enim sine causa gladium portat.* Maior pars hominum mala est. Mali metu & pœna sunt coërcendi. Si ergo dormit iustitia, vigilat malitia. Et Princeps qui, cum potest, peccatum non impedit, facit. Ob quam negligentiam, si potentia nos armis persequentium augeatur, quid aliud dicere possumus, nisi: *Omnia que fecisti nobis, in vero iudicio fecisti?* Parcere volentem, ad vltionem cogimus: & ne parcat Deus, misericordiam illius impijs parcendo oppugnamus. Hostes nostros volumus deleri; & hostes Dei non delemus, non persequimur; immo nutrimus, & fouemus. Nemo nostrum vult perire; pauci, ne pereant, laborant. Sic omnes fauciantur, nam propter nocentes, etiam innocentes patiuntur. Tangit enim illos fors communis, & in membra deriuatur, quod à capitibus descendit. Quamquam istis ad culpam, innocentibus ad patientiam & coronam. Quare lati canunt, *Iustus es, Domine, & iudicia tua justificata in semetipsa.* Hanc cantionem, vt omnes discant concinere, in vnica historia, velut in vngue leonem, ostendam, quantas Deo dent causas publicarum cladum, vel soli venefici,

Ioan. 8. 7.

Rom. 13. 4.

Dan. 3. 31.

Psal. 18. 10.

Y y y

nefici,

nefici, qui apud multos, impunè peccare sinuntur, quasi facinoradum sunt maxima, minima sint existimanda, de quibus non curat Prætor. Sed audite, quæ narrabo, & dispicietis enormitatem, omni zelo supplicioque dignam.

III.

Florim. Raemund. lib. de Antichrist. cap. 7. Et ex eo Martin. Delrio lib. 6. Disquis. c. 1. sect. 3.

Gen. 34. 1.

Florimundus Raemundus, in Burdegalensi curia Senator, regius, vir pius, Catholicus & eruditus, in libro de Antichristo, scribit, Anno Christi 1594. in Burdegalensi curia, coram toto senatu, mulierculam Aquitanam, adolescentulam, non in scitâ formâ, vltro se se stitisse, quæ sponte sua, nulloque cogente, & sine omni tormentorum cruciatu, non jam ante Sacerdotem & Confessarium ad silentium fidemque secreti obstrictum, sed ante eos, qui vitæ necisque habebant potestatem, videns, quòd aliter vix à tyrannica mali dæmonis seruitute liberari, & veram constantemque poenitentiam agere posset; confessa sit, quæ sequuntur. Honestis quidem & probis parentibus se ortam, illis tamen non paruisse, sed domesticæ custodiæ pertaxam, sæpe in scijs parentibus è domo exiuisse; aut, si ab illis aliò missa esset ex negotio, moras minimè necessarias foris traxisse, ac licentiùs, siue cum pueris, siue cum puellis æqualibus conuersatam esse, & mala multa audiuisse. Si olim non esset egressa *Dina filia Lia*, ut videret mulieres regionis illius, neque rapta, neque corrupta fuisset. Idem evenit huic puellæ. *Præsidium est ingens, posse manere domi.* Hæc dum sapius prodijt, primùm in oculos, deinde in desideria, tum in colloquia, tandem in peccatum incidit. Nam Italus quidam eam seductam corrupit. Debuisset hæc, post lapsum, citò recurrere ad poenitentiam, confiteri scelus, & audire à Confessario, fugiendas post hæc peccandi occasiones, Italum ut anguem vitandum. At ne hoc ipsum iuberetur, confessa non est, sed, more eorum, quibus volupe est iacere in luto, confessionem ac poenitentiam de die in diem, de hebdomade in hebdomadem distulit, vna vice postea, velut vna litura omnia deletura. Ita scilicet falluntur homines, nescij se sibi iram Dei thesaurizare, & tam diu esse in dæmonis potestate, quàm diu sunt in peccato. Fassa est igitur puella, dum pergeret Italo obsecundare, se, quæ D. Ioannis Præcursoris diem præcedit, vti sanctissimâ nocte (quod plerumq; obseruat Orcus, ut etiam ipsius temporis violet religionem) mediâ,

ab eo

ab eodem Italo in agrum quemdam abductam, luculentè profectò expertam esse, quo modo de vitio in vitium, velut per gradus veniatur, atque vnum flagitium ex altero trahatur.

IV.

Obscura tum erat nox, locus horridus, magna solitudo, nec quisquam in loco, nisi Italus & puella; cui utique satius fuisset mansisse domi. Ibi Italus, nesciente puella, quid facturum esset, faginâ virgulâ circulum in solo designavit; & nescio vnde lumine accepto, certa quædam ignotaque verba ex libro quodam nigro lecta submurmuravit. Horrere puella debuisset, & utique suspectas haberere cærimonias has, sed illa (ut curiosum est hoc genus) sperans se aliquid novi iucundique conspecturam, avidè rei euentum expectavit. O perniciose curiositas! ô audacia impia! ô sacrilega discendi cupido! Vix Italus verba absoluerat, cum subito addidit hircus, grandis, ater, probè cornutus. Inter hirci cornua nigricolor candela tetrum lumen præbebat. Hircum stipabant fæminæ duæ, tamquam duo Cherubim iuxta Propitiatorium scilicet. Et fortè larua tectæ erant, ne noscerentur; aut ut ad sacrilegam imitationem Sanctissimorum Cherubim *alis faciem velarent.* Ita superbus ille Deum æmulatur. Confluxit etiam illico ingens utriusque sexus, & ætatis multitudo, velut ad concionem aliquam, aut comitia celebranda. Utque res sacra videretur peragenda, mox aderat vir vestitu ornatuque sacerdotali, quasi sacrificium oblaturus. Italus autem manu tenebat puellam, quasi paranympus diabolo novam sponsam representans. Tunc prolixissimâ barbâ semel iterumque quassatâ, hircus cœpit velut humano ore loqui, & ab Italo querere: *Quanam ista puella foret? aut quid vellet, peteret?* Respondit ille, eam à se adductam, ut hircus in suarum nympharum numerum illam referret, ac velut monialem scilicet, in monasterij & ordinis sui cœtum ascriberet. Quo audito, tragopogon iussit ut illa signum crucis manu lævâ efformaret. Nempe simia Dei est nequam Spiritus, sed sinistra diuinum cultum imitans. Quare & cetera, quæ in diuinis officijs fieri Deo solent, voluit fieri sibi, sed omnia præposterè. Itaque mandavit, quotquot aderant, ut propius ad se accederent, atque saluatoriæ venerationis officio, osculum sibi pacis darent & acciperent. *Fecere illi, &* (venia sit dicto ac diabolicæ fœditatis veritati)

Yyy 2

ritati)

ritati) singuli osculum ei sub ipsa cauda labris impressere; vbi nimirũ maximè scotebat & hircuebat. Ea salutatione peracta, vt solennem supplicationẽ exprimerent, singuli quoque candelas, quas manu tenebant, de funesta candela intra hirci cornua ardente accenderunt. Aderat & peluis, in quam, cum hircum supplices adorarent, stipem pecuniariam conijciebant, quasi qui in templis offerunt ad altare. Hoc primo factum tempore & conuentu, initium fuit diabolicarum abominationum, & vice sponsaliorum.

V.

Videbatur hæc res ludicra quidem, & haud facis decens puellæ, sed non admodum grauis, (quamuis grauissima esset) vt sæpe multis alijs simplicibus contingit, qui nesciunt artem Stygij veteratoris à paruis initijs ad maiora ducentis, & probè scientis illud: *Qui spernit modica, paulatim decidet.* Nemo primo poculo

Eccli. 19. 1.

inebriatur, neque secundum poculum timeatur; sed tandem vbi incalescunt fraterculi, ibi totis amphoris res agitur; sequitur ebrietas, furor, insania, cædes. Ita & huic puellæ euenit; paulò enim post insigniter profecit in schola impietatis. Hic est mos, hæc humanæ naturæ fragilitas, ista dæmonis malicia, è bonis vt fiant mali, è malis semper peiores, è peioribus pessimi, neque antè sit finis nequitia, quàm vitæ. Quod in contrarium quoque cum fieri oporteret, vt è malis boni, è bonis meliores, è melioribus opti-

Psal. 83. 8.

mi redderentur, & de virtute in virtutem iretur, nec antè esset finis viuendi, quàm proficiendi; tamen plerique, quando paululum sibi videntur boni, quasi immobiles, ita in eodem gradu perstant, semperque timent, ne nimium faciant, nimisque sancti efficiantur. Cur non & mali aduertunt, se velut nauem in torrente stare non posse, sed semper, si contra torrentem non nitantur, descendere, & ruere in peius? Quod puellæ huic contigit, quæ se facile postea secundò, tertio, & sapius, passa est ab Italo in eundem iterum locum & conuentum sagarum reduci. Altera igitur vice funestas illas cum hircu, infandasque nuptias celebravit. Hircus, itaque, tamquam sponsus, ab ea postulauit sertum, seu corollam de capillis eius. Italus sine mora capillos defecuit, & hircu obtulit, velut armillam, vel torquem, seu coronam, gestandos. Hoc signo sibi desponsam seduxit hircus à turba, & in vicinum nemus perductam consueta fœditate initiavit. Post hæc, per omnes heb-

domades,

domades, singulis Mercurij & Veneris diebus *Generale Capitulum* (sic enim vocabant) celebrabatur, apud *Puteum de Dame*, ad quem conuentum ipsa infinitis vicibus accesserat, cum alijs plus quàm sexaginta, qui singuli candelam nigram secum adferbant, & de illa hircina inter cornua lucente, accendebant, quam hircus admotam postico posteriore illo subcaudino flatu accenderat. Quo peracto, omnes tripudium orbiculare, obuerso inuicem tergo iunctis manibus auspicabantur.

Hic rogo Lectorem, ne offendatur ijs, quæ vel dicta jam sunt, vel mox dicentur; cum ijs potiùs, in venerandis fidei nostræ mysterijs, vehementer debeat confirmari. Admiranda enim Dei patientia & longanimitas hominibus nusquam euentius demonstratur, quàm in ijs, quæ in summum omnipotentis Numinis despectum diabolus facit, & facere permittitur. Ille, qui jam olim dixit: *Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo*, etiam adhuc hodie tam superbus est, vt affectet diuinitatem, vanitatemque suam Tartaream cælesti opponat veritati. Nemo idcirco, quia is se finit impiè tamquam Deum adorari, verum Deum non esse rectè colligit. Ponit, non tollit, diuinitatem, æmulatio diuinitatis. Neque Christo aliquid præiudicat Antichristus, etsi conaturus sit omnem Christi cultum cultu suo abolere. Quod etiamnum Spiritus ille efficere laborat. Hinc sicut Deum ipsum, ita & omnia alia diuina peruersè imitatur, quæ ludendo, peruertendoque studet eleuare, extinguere, sibi arrogare. Igitur falsa est etiam femina illa, in singulis sagarum conuentibus, *Missæ quoq; simulacrum exhibitum*, quod qui peragebat (quem illa nominauit) casulã nigrã, crux cui nulla intexta, vestiebatur: loco sacrificij incruenti, & sacra hostia, eleuabat resegmen, siue orbem ex rapa, tinctum fuligine: & eo eleuante, clamabatur à presentibus, vnanimi voce: *Magister adiuua nos*. Calici, loco vini, aqua infundebatur. Lustralem verò aquam sic conficiebant. Scrobi in terram defossa hircus immingebat: hac vnda, pura scilicet, sacrificij, & aspergillo atro cunctos aspergebat.

Horrent, qui ista audiunt, horreo & ego. Vtinam horrent & illi, qui imitantur! Neque enim in historia narranda possum pergere priùs, quàm aliquid indicem, quod neque à me, neque à magistratu est dissimulandum, multò autem minùs à mortalium

VI.

Isa. 14. 14

VII.

YYYY 3

talium

talium villo faciendum. Quòd siqui adeò obstinati sunt, vt perfrictè pergant, & velut lapide tacti canes latent, meritò suspicari esse possunt, de morbo occultiore. Sin aliqui innocentes, & rei grauitatem non perpendentes huc vsque fuerunt, saltem hodie discant, grauissima subesse pericula, vbi multi subesse nulla arbitrantur. Si verò etiam Magistratus hic dormit, saltem ego meam conscientiam exonerabo, & mihi dictum putabo, quod omnibus concionatoribus dicitur: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, & annuntia populo meo scelera eorum, & domui Iacob peccata eorum.* Quæ peccata? Quæ venefici, & sagæ, nocturno tempore, & in occultis conuentibus faciunt, quæque paulatim publicè, in meridiana luce, peraguntur. Non dico illos, qui ea agunt, veneficos esse, absit. Si putarem esse, non dicerem; quia tamen malè agunt, & nesciunt, quàm malè agant, non tacebo; vt desistant, si non magica, sed tamen magicis similia perpetrare, tantumque crimen etiam in specie sua vitare.

Ma. 58 p.

VIII.

Ex historia recensita accepimus, diabolum, vt diuinos honores, ita & diuinos cultus affectare, & per ludibrium, in conuentibus nefandis, inducere sacerdotes, habitu sacerdotali, accendere nigras candelas, Missas habere, in peluim nummos, velut offertorium, accipere; oscula pacis diuidere; loco hostiæ sacræ rapas, loco vini aquam in calice substituere; & pro aqua Iustitiam, locium vsurpare. Ignoscite, obsecro, si dixero similia palàm fieri, inter eos, qui vtiq; profitentur, se esse Dei seruos & amicos, cum tamè carimonias diuinas si non mente, saltè opere irrideant. Ante hac, qui potandi causã volebant conuenire, conuentibus suis nomè imponebant *Visionis*; conuenientibus autem nomen *incendiariorũ*; & *incendiarius*, qui volebat alterum conuenire, compositandi gratia, dicebat: *Ego veniũ, & te vram.* Et sanè ita se se mutuo vsuerunt, vt metallum in crumena liquefceret. Sed ea *Visionis* malum finem habuit. Nam, Ingolstadij, author huius nominis, noctu bene potus ad lumen obdormiscens, diuinã vindictã, vini exustus est, candelã ardente illi in indusium prolapsã, ebriumque ac arctissimè in ipsa mensa sterrentem pertinacissimã flammã comprehendente. Postea cum hoc nomen quoque *Visionis* extinctum est, non extinctæ sunt tamen insanæ comperationes, quibus

bus alijs atque alijs temporibus varia indita sunt nomina; vt enim post puerperia, & baptismi susceptionem, *epula baptismales* dari solent, ita & qui solito latiores esse volebant, se se mutuò inuitarunt *ad infantis baptismum*, zu der Kindstauff: cum nimirum se non ex institutione Christi, sed ad legem Bacchi largissimè vino baptizarent. Et subinde verè ita locuti sunt, spurios nacti, de quorum natali tamen nulla sollemnitatem erat triumphandum. Poëtæ quatuor mundi numerant ætates, aut sæcula. Primum ob felicitatem, aureum; secundum argenteum; æreum tertium; quartum adhuc deterius ferreum appellauerunt. In quali nos sumus. pro dolor! Ita contigit & potatoribus istis. Olim Massica, & vt vocabant, Theologica, vina bibebant. Postea, Neccarica, Auriaca, Franconica; tunc enim argentum habebatur. Sed quia nimis increuerat ebrietas in Germania, Deus argentum subduxit, & pariter sustulit vini potatoribus materiam peccandi. Successit ergo ætas ænea; nam postquam pauciores iam sumptus habent ad vinum potitandum; ne ebrietas, & habitus se se ingurgitandi aboleretur, induxit diabolus cereuisiæ immoderationem, quasi æreum quoddam sæculum; nam moneta tunc cuprea æreaque eudebatur, argento deficiente. Vt ergo in primo illo sæculo fuerunt *Incendiarij* die Brenner/ in secundo *Anabaptista*, se se mutuò ad ebrietatis baptismum inuitantes, quo non infantes, sed guttura sua baptizabant; ita in tertio sæculo, extiterunt *Polygami*, seu Nuptiatores, qui se se crebriùs inuitauerunt *ad nuptias cereuisiarum*, zu einer Bierhochzeit. In quibus comotationibus minus pecuniæ, plus potus & sanitatis consumitur. Et apparuit, Christum talibus nuptijs non interesse; audiebatur quidem illud: *Vinum non habent*: sed nemo erat, qui aquam in vinum commutaret. Nimirum miseris istis contigit idem quod infantibus, quibus, absente matre, vel lacte, digitus in os inferitur, vt suctu inani sopiantur. Ita & isti, dum vinum non haberent, ad cereuisiam, velut ad palum se se exercuerunt. Atque hoc tertium erat sæculum.

Ioan. 2. 4

Nunc, propter quod hæc omnia dixi, in hoc quarto, & ferreo, & miserrimo sæculo, videte quid fiat, successit enim, tamquam aqua, alba cereuisia, in qua multa occurrunt consideratione digna. Est enim typus vanitatis, numquam satiat, semper appeti-

tur;

IX.

tur; vt de ea dictum videatur, *Quò plus sunt pota, plus sitiuntur aqua.* Est disciplina potatorum, nam per eam guttur distenditur & venter, & in ea magnis haustibus assuescitur. Est stultitiæ superborũ occasio; qui dum magnos sumptus, & certamina poculorum iactare volunt, centum se & ampliùs mensuras exhaustisse gloriantur. Magnifica res, in decem homines centum cereuisiæ mensuras impendisse, quarum duæ quinque aut sex cruciferis emuntur. Est venenum sanitatis, si stomacho iam pleno ac nau-seanti infundatur; refrigerat ventriculum, extinguit edendi appetitum; colorem è vultu aufert; efficit leproso; audeo dicere, occidit suos amatores. Utinam non haberemus, qui è sepulchro hoc concionarentur, & eos, à quibus poculis occisi sunt, de vi accusarent! Sed hæc omnia mitto, & scio bonam hanc vel creaturam Dei, vel hominum artem prodesse temperatè vsurpata. Illud, illud est, quod tacere non possum, huius cereuisiæ occasione, fieri publicè talia, qualia in conuentibus suis fieri iubet ipse cacodæmon. Bene intelligi cupio. exhortari mens est, non conuitiari. Non dico, veneficos esse, qui faciunt; quæ nar-rabo; sed existimo, eos numquam expendisse id, quod faciunt, neque posthac facturos, si expendant; talia enim profectò faciunt, qualia, ad despectum Christi & Ecclesiæ, in magicis conuentibus, cacodæmones ipsi fieri concupiscunt. Sacrilegum est, cærimonias sacras trahere in ludum; ridiculè imitari Sacerdotes, Episcopos, Pontifices; contemptim celebrare Missas; mimicè thus incendere; rapas tamquam hostias, aquam, vini loco, consecrare; sordibus pro lustrali aqua vti. Hinc cæremonijs his gaudet Orcus, quia Christum ridet in cultu suo. Ignoscite mihi, si veritatem non possum opprimere, oculos vobis, o iuvenes, & senes, volo aperire, quod si, vt Tobias patri suo, & ex Angeli consilio, facio felle, non amaritudinem medicinæ aspiciat, sed vestram sanitatem.

X.

1. Tolerabilius longè fuit, quod tribus præcedentibus sæculis factum est, vt eiusmodi conuentus *Vsiones*, *Baptismi infan-tium*, & *Nuptia cereuisiaria* nominarentur, quàm nomenclatura præsens. Quo pacto enim comestationes & comotationes cereuisiarias nunc, quo nomine conuiuij magistros & inuitatores appel-

appellant? Pontificem, immo omnes potatores, vocant Pontificatores. Nempe, vt in templis, quando maior est festiuitas, omnia solenniùs, & ab ipso Pontifice peraguntur, ita non quilibet haustus, sed haustus solenniores, & velut *generale capitulum*, ad quod plures sympotæ conueniunt, hoc nomine honorantur. 2. Confluunt ad hoc cereuisiarium officium promptiùs homines, & manent in eo patientiùs; mutanturq; non in meliores, velut in templo Dei, sed in deteriores, sicut in fano Bacchi; nam qui homines eò veniunt, bestię redeunt. 3. In Missa accenduntur cerei, & thurificatur. Hinc & hircus supradictus nigram candelam tetri odoris intra cornua gessit; & reliqui secum nigram candelã attulerunt. Neq; hoc deest, apud istos Lyæi Pontifices ac popas, afferunt enim & illi Tabaceos cylindros, & fistiles fistulas, velut fumosas & nigras candelas, quas accendunt; & quamuis temperent oleo anisi, tamen domum totam tetro odore vaporant. Itaque foetent vestes, foetent parietes, non secus, ac si hircum ijs se se affricantem tetigissent. Cur autem, præter cereuisiam, etiã fumum bibunt? Fumo Tabaci inebriantur, & pellunt ebrietatem; à fumo enim vertigo, à vertigine illa ebrietas, quæ tamen mox iterum abstergitur, nouo cereuisiæ haustu superingesto. An non est circulus iste vitiosus? Sic medio die potest aliquis helluo sexies inebriari, sic vnus decem, duodecim, aut quatuordecim cereuisiæ mensuras, intra breue tempus, impigrè exhaurire. *Va qui potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes admiscendam ebrietatem.* Quàm timendum est, ne fumus iste, quem sic bibitis, sit prognosticum illius calicis, qui in inferno vobis propinabitur!

4. Quamquam & alia ars est se se euacuandi. *Bibunt, ut vomunt, vomunt ut bibant*, ait S. Hieronymus. Vestigia sequenti die in pileis & pallijs apparent. Hac mundissima se se mutuò aspergine lustrant, vt etiã lustralem aquam diaboli imitentur; verè albæ cereuisiæ canales, & gurgites appellandi; nisi quòd æquè multum remittant, ac transmittant. 5. Vnde profanas illas raparum hostias æmulantur, nam à vomitu reuersi frustra adhuc in gutture & palato hærentia nouo haustu abluunt, & reforbent canibus non mundiores. Nimirum sic hostia & calix congruunt, in quo

isti Pontifices item, vti venefici illi, non vinum, sed aquam coctam (nihil enim est aliud cereuisia) offerunt. Olim sic textores, & infimi opifices Genio suo litauerunt. 6. Quin & hirci oscula, oscula vtiq; non pacis, sed petulantia non desunt. Nam plerumque talia sacra in malas, vt ipsi vocant, *Vesperas*, & peius *Completorium* desinunt; & tumultuoso *Matutino* finiuntur. 7. Neque Euangelium omittunt. Deus bone! si quem turpiter infamare, si nomen illius cum ignominia subhastare volunt, *Euangelium* dicunt se illi, vel de illo legere. Erratis, miseri, quatuor tantum sunt Euangelista. Quisquis quintus est, PseudoEuangelista est. 8. De symbolis & offertorijs nihil dicam, superant omnem modum; & accedunt ad caerimonias Anabaptistarum.

XII.

9. Sed putet aliquis deesse genuflexiones, & idololatricas adorationes, apud istos? Neque hæc desunt. Illi, quibus in templo, aut in cubiculo ante verum Deum genibus nisi difficile est, qui chirotheculas sibi subijciunt, qui puluinaria subserunt, vt molliùs orent, inter pocula nihil sentiunt difficultatis, si in amplexu sua sanitatem aut honorem sexies, septies, aut quot illius nomen litteras habet, flexis genibus, potare cogantur. Nempe ita Venus & Bacchus, duo falsa numina, simul adorantur. Atqui hoc est falsis Dijs cultum exhibere, qui ad Deum pertineret. *Ego Dominus*, ait, *hoc est nomen meum: gloriam meam alteri non dabo.* An qui sculprilia non vult adorari, adorari inhonestas puellas patietur? Quoties ergo, inter propinandum, non tantum petulanter, sed etiam impie dicitis: *Flectamus genua*; & in honorem *Vrsulæ*, *Anastasiæ*, aut *Teresiæ*, aut *Euphrosynæ* vestræ bibentes genua flectitis, existimate, vos procumbere ante meretricem illam magnam, qua sedet super aquas multas (multam vestram cereuisiam) sum qua fornicati sunt reges terra, & inebriati sunt, qui inhabitant terram de vino prostitutionis eius: vel esse ex illis, qui adorauerunt draconem, qui dedit potestatem bestia, & adorauerunt bestiam dicentes: *Quis similis bestia?* Si genua libet flectere, in templo hanc exercete pietatem: Et spero semper fore aliquem, qui cum à propinante audierit: *Flectamus genua*, per Antichorum clamet: *Leuate*: & desistite ab impietate vestra,

XIII.

10. Puella supra dicta, vt se Plutoni tamquam Proserpina despon-

despondaret, iussa est è crinibus fertum conficere, quam & Italus
recondit, coronam illam tamquam insigne hircus gestavit. Quid
hic expectatis? quam vsitatum est, vt & armillas, & torques è ca-
pillis puellarum nunc gestent iuuenes? Et, quod deterius est, ju-
uenes studiosi. Et quidem illi, qui ne Agnum quidem Dei de col-
lo suspendunt, aut reliquias alias; amuletum illorum est, capillus,
aut funiculus è cæsarie puellarum. Videce, quanta sit leuitas
istorum, quàm facile se sinant trahi, qui pilo trahuntur. Olim
Samsoni capilli adempti sunt, & robur vnà amisit: his capilli
dantur, & eneruantur. Nescis, ó miser, in nulla re citiùs, quàm
in crinibus veneficia abscondi. Quamquam honestiores puellæ,
quæ ipsæ veneficia timent, & sciunt ea sibi, per suosmet capillos
posse parari, non faciliè se suis capillis spoliant, ne in suum dam-
num caluescant. Itaque nescius, sæpe vilissimæ alicuius ancillæ,
aliquando etiam è cauda equina coctos mollitosque pilos gestas,
& triumphas non solùm nido illo pediculorum, sed etiam appen-
dice equorum; quo inhonestiora texit. Vidi iuuenem, è cuius
collo, cum prospicerent hinc inde crines, sanctum iudicavi, vt,
qui tam tener esset, sub sericis vestibus tamen cilicium gestaret.
Sed cum id sapius cernerem, tandem curiosius eum obseruans,
animaduerti, ei tamquam cani venatico funem è crinibus in col-
lum iniectum. Interrogavi quid id esset? Respondit se à *dama*
eum habere. *Damam* autem cum capram siluestrem esse scirem,
quæsiui vterius, quam vim haberet? & intellexi vim illi maxi-
mam inesse, nam sic eius & amorem, & vitam, & animam alliga-
ri. Paruum est discrimen. Maga illa suos crines hircus dedit: istæ
capræ iuuenibus dant, qui si non sunt hirci, saltem hirciunt, &
in conspectu Domini foetent.

Hæc omnia, non utique sunt, vt opinor, ab istis talibus Ca-
tholicis, voluntate Christum, Ecclesiam, & religionem nostram
despiciendi, re ipsa tamen cedunt in horum despectum; sicut in-
conuentibus magorum, & re fiunt, & voluntate. Itaque paruum
est gradus hinc, ad illam impietatem. Et certè Antichristus Chri-
sto se in omnibus, & Christianis caerimonijs opponet. Sunt igitur
isti Antichristi antecessores, qui vel ignorantes hos tales abu-
sus à magis acceperunt, vel per eos ipsi ad magiam disponuntur.

Zzzz 2

Quærent

Iudic, 16, 19?

XIV.

Quærent ex me quonam igitur nomine debeant suos conuentus appellare? Respondeo, eos talibus modis omnino conuenire non debere; quòd si autem conueniant, *dilunium* peccatorum eos conuentus esse nominandos. Multi enim, immò plerique in ijs submerguntur & pereunt. Sed nomine opus non erit, si rem tollant; aut si ipsi non tollant, officium est magistratus, vt tollat. Quem admodum sustulit puellam illam, de qua memorauimus; quæ ipsa voluit iustitiam experiri potiùs, quàm immania illa scelera admittente amplius; ob qualia vtique meritò toti mundo plagæ immitterentur.

XV.

Nam, vt & Magistratus ad iustitiam excitetur, & ipsa scelerum immanitate homines sibi cauere ac pœnitentiam agere discant, accipite, quid post nefandam illam veneficorum Missam, gestum sit. Numquam dimissus erat execrabilis conuentus, quin singuli rerum à se gestarum rationem redderent, & singulis fortilegij ministeria de nouo distribuerentur. Itaque alij recensebant, Quomodo res sacras tractârint, orando sensum omnem peruerentes, & quæ diaboli sunt, ad Deum; quæ Dei sunt, ad diabolum transferentes. Ita enim falsi sunt se orauisse, *Pater noster, qui non es in calis: Non Sanctificetur nomen tuum. Non adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, neq; in calo, neq; in terra. Panem nostrum quotidianum non da nobis, sed, destrue fruges terre. Non dimitte nobis debita nostra, sicut nec nos dimittimus debitoribus. Et nos inducas in tentationem. Nec libera nos à malo.* Tales plures isti faciunt orationes in templo, quando erectis manibus Deo deuotissimi esse, hominibus videntur. Sub ipsa eleuatione dici nefas est, quid dicant, quid faciant; de quo se in conuentibus suis iactant, & gloriantur. Alij recensuerunt, quàm falsas confessiones fecerint, innocentiam, sanctitatem, apparitionem mentientes; & grauissima scelera à se commissa tacentes; aut etiam ipsi confessario insidiantes. Alij narrârunt, quo pacto hostiam sacram ex ore exemptam acubus pupugerint, cultris conuulnerârint, sanguine in altum emicante, mensamq; purpurante. Quæ res cum tot experientijs & Magorum, & Iudæorum constet, & vestigia claratotes reperta sint, mirè hominem potest in fide sacrosanctæ Eucharistiæ, & veræ Christi præsentis confirmare. Alij retulerunt, ipsas

ipfas se elemosynas, ipsos nummos veneno tinxisse, vt simul & stipem & pestem pauperibus porrigerent. Multi tempestates, grandines, fulmina, incendia, à se facta, & frugum, iumentorum, aliarumq; rerum damna magnificè prædicauerunt. Non pauci dissidia inter amicos, impedimenta inter coniuges, foetum abortus, occisos sine baptismo infantes, veneficio tactos viros ac mulieres, morbos, & mortes hominibus conciliatas, & innumera homicidia perpetrata, velut symbolam suam in commune contulerunt. Sed inter præcipuos habiti sunt, qui alios, per ebrietatem, per curiositatem, per libidines seduxerunt, pro se diabolum substituentes, & postea sicut supra dictus Italus, hircos sponsam aut sponsum offerentes; Deoq; & Diuis & sacramentis omnibus abnegatis, diabolum tamquam Deum proclamantes, & adorantes. Hæc, & similia, quorum plurima castis auribus non sunt ingerenda, veluti bona sua præclaraq; opera Magi obtulerunt, laudatiq; pro meritis quisque suis noua præcepta de venenis, de maleficijs, de ligaminibus, de perdendis frugibus & hominibus acceperunt. Qui autem nihil mali à se perpetrati iactare, aut recensere potuerunt, tamquam ignaui acerrimè vapularunt, vel alia facere, aut pati, à quib. natura abhorret, debuerunt; vt videas nihil aut vilius, aut miserius esse mancipijs diabolorum.

Hæc fere atq; alia talia femina illa, cum diutiùs non quibus uisset tolerare, Deo instigante, Angelo hortante, conscientia impellente, se ipsam magistratui pœnitens stitit, neque erubuit palam fateri coram illis, à quibus sciebat se rogo adiudicandam. Sed maluit temporaneum, quàm æternum ignem sustinere. Ah quanta est in mundo sic peccantium multitudo? quanta sic pœnitentiã agentiu paucitas? Est sanè ita, tanta est fœditas, immanitasq; sceleru in his hominibus, vt meritò magistratus ipsi æternã damnationẽ timere debeant, si suã vel negligentia, vel indulgentia, vel humano timore aut respectu, talia flagitia maneant impunita; ob quæ Deus hostes, clades, bella, & damna innumera in provincias & regna immittit. Sed ego hoc non vrgeo, cum ipsa satis eos vrgeat magorum impietas, facinorum indignitas, patriæ charitas, & lex diuina. Illud vrgeo; vt ipsi qui tales sint, in se, & ad

XVI.

Deum redeant; & quia vident ab hac femina sua peccata, coram
 ipsis secularibus iudicibus, vitæ neci-que potestatem habentibus,
 tam candidè, fortiter, & doleenter fuisse narrata; ipsi coram iu-
 dice spirituali, hoc est, Confessario suo, sua delicta detegere non
 erubescant. *Qui abscondit scelera sua, non dirigitur; qui autem con-
 fessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur.* Homines
 quoque facilius ignoscunt alijs delicta sua sincerè fatentibus, ne-
 gantibus magis irascuntur. Hinc alibi dicitur: *Non confundam
 confiteri peccata tua.* Et S. Iacobus ait: *Confitemini alterutrum pec-
 cata vestra.* Quia iam etiam in primitiua Ecclesia, multi credenti-
 um veniebant confitentes & annuntiantes actus suos. Ad hoc Chri-
 stus Apostolis dixit: *Accipite Spiritum S. quorum remiseritis pecca-
 ta, remittantur eis: & quorum retinueritis, reserua sunt.* Hæ sunt
 claves regni cælorum. Morbus, vulnus, vlcus medico est aperi-
 endum, non tegendum, si quis vult sanari. Cur tu peccatum oc-
 culis? cur non confiteris? Deus vult te per vicarium sanare, mit-
 tit te ad sacerdotè, eiq; vt te ostendas iubet. Quis te excutabit, si
 non obedis? Si vllus in mundo esset medicus, aut chirurgus, qui
 sibi detectos morbos aut plagas offensas vno verbo posset sanare,
 quantus esset ad eum vndique concursus? At Deus hanc potesta-
 tem dedit sacerdoti, etiam si sis adulter, etiam si fur, si latro, si
 veneficus, illi peccata tua detege: dicit *Absoluo te,* & ecce iam
 omnia erunt salua. O quanta est bonitas Dei, qui ijs, à quibus
 tantopere est offensus, tam leuem ponit conditionem! dicant,
Pater, peccaui in cælum & coram te; & illico eos amplectetur! ô
 quanta est duritia peccatoris, qui tam facili via potest infernum
 fugere, iustitiam gratiamque Dei recipere, cælum adipisci, & neg-
 ligit; quia non vult sua peccata vni homini dicere, & quidem ei,
 qui ea non audet revelare; quæ tamen iactantissimè dicit socijs
 in ebrietate, à quibus sine omni fructu vbique diffamatur! Vide
 peccator, quàm diu in terra es, intra cælum stas, & intra infer-
 num. Illud supra te est, hic infra. Ad vtrumlibet potes, ad al-
 terutrum tendes. Si pœnitentiam vis agere; si confiteri peccata
 tua, infernum potes euitare, & in regnum cæleste intrare. O
 quàm cæcus! ô quàm amens! ô quàm induratus est, qui adhuc in
 periculo suo perstat! Hoc ipso temporis momento quisque in
 corde

Prov. 28. 37.

Eccli. 4. 24.

Iac. 5.

Act. 19. 18.

Ioan. 20. 22.

JXX

Luc. 18. 22.

corde suo, cum Dauide statuatur & dicatur: *Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.* Hoc enim audiet, si illud corde verè contrito dicat, ex quo utriq; confessio sincera, & fidelis consequetur. Verus enim dolor de peccato facillè in verba erumpit, neq; vllam veretur confusionem, quod non solum docuit Magdalena, in conuiuio lachrymans, sed etiam à me commemorata saga, etiam adhuc magis erubescenda coram ipso aperiens magistratu. *Impius es?* ait S. Chrysostomus, *magos tibi propone: hos quippe infideles, Christus per stellam ad se vocauit, sicut & magam à nobis commemoratam. Raptor es? publicanum cogita. Impurus es? animo tuo meretrix se se obijciat. Sicarius es? Iatro ille ante oculos tuos versetur. Flagitiosus es? in mentem tibi veniat Paulus, qui prius blasphemus erat, postea Apostolus; prius persecutor, postea Euangelista, prius lupus, postea pastor. Peccasti & respisce. milites peccasti? milites respisce.*

Psal. 31. 5.

S Chrysostr. hom. in Psal. 50.

CAPVT LXIV.

Non veneficos tantum, sed etiam blasphemos, & sibi vel alijs dirissima queque imprecantes, bellorum causam esse.

D hunc modum, qui in hoc barathrum lapsi sunt, si vel sponte pœnitentiam agant, vel à magistratu puniantur, placabitur ira Numinis, vt gladium in vaginam recondat. Quod si nec ipsi volunt ex hac abominatione sua emergere; nec alij execrabilia hæc flagitia, tamquam incendium quoddam ex inferis erumpens, conantur impedire, quorum tamen officium est id facere; quid mirum est, si furor Domini erga nos exarsuet, si falcem stringat, si vasa mortis præparet, si arcum tendat, & sagittas ardentes in nos iaculetur? immo si prouincias, & regna tota vel transferat, vel perdat? Et quidem in homines priuatos sententia iam olim hæc lata est: *Vir sine mulier, in quibus pythoneus, vel diuinationis fuerit spiritus, morte moriantur.* Nec modò ipsos magos, sed etiam illos, qui eos consulunt, Deus iussit occidi: *Anima qua declinauerit ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam, & interficiam illam de medio populi sui.* Totas autem gentes, ob hæc talia facinora, fuisse deletas

I.

Leuit. 20. 27.

Leuit. 30. 6.

letas